

Tri thức quốc tế - tầm nhìn chiến lược: Những bài học từ chuyến công tác châu Âu

PGS, TS. NGUYỄN THỊ TRƯỜNG GIANG

Học viện Báo chí và Tuyên truyền; Email: truonggiangbmdt@yahoo.com.vn

Nhận ngày 15 tháng 12 năm 2024; chấp nhận đăng tháng 1 năm 2025.

Tóm tắt: Cuối năm 2024, đoàn công tác của Học viện Báo chí và Tuyên truyền (Học viện) đã thực hiện hành trình nửa tháng đầy ý nghĩa tại Áo và Đức - những quốc gia tiên tiến của châu Âu, nơi hội tụ các giá trị về tri thức, văn hóa và chính trị. Chuyến đi không chỉ mở rộng hợp tác quốc tế trong đào tạo và nghiên cứu báo chí - truyền thông, mà còn tạo ra cơ hội quan trọng để tiếp xúc với các tổ chức chính trị uy tín, khám phá các giá trị văn hóa bản địa phong phú và nghiên cứu những mô hình quản trị xã hội hiệu quả. Những bài học về chuyển đổi số trong truyền thông, sự đa dạng và trách nhiệm xã hội của báo chí, cũng như tính minh bạch trong quản lý công đã mang đến cái nhìn toàn diện về sự kết hợp giữa lý thuyết, thực tiễn và các giá trị nhân văn. Đây không chỉ là bước tiến chiến lược của Học viện nhằm khẳng định vị thế quốc tế, mà còn là dịp để giới thiệu tinh thần hội nhập và những giá trị học thuật, văn hóa của Việt Nam.

Từ khóa: báo chí - truyền thông; tri thức quốc tế; công tác châu Âu.

Abstract: At the end of 2024, a delegation from the Academy of Journalism and Communication embarked on a meaningful two-week journey to Austria and Germany, two advanced European countries known for their rich knowledge, culture, and political values. This trip not only expanded international cooperation in journalism and media education and research but also provided significant opportunities to engage with prestigious political organizations, explore diverse local cultures, and study effective models of social governance. The lessons learned about digital transformation in media, the diversity and social responsibility of journalism, and transparency in public management offered a comprehensive perspective on integrating theory, practice, and humanistic values. This journey was not only a strategic step for the Academy to affirm its international stature but also a chance to showcase Vietnam's spirit of integration and its academic and cultural values.

Keywords: journalism and media; international knowledge; European study tour.

1. Làm việc với các trường đại học, cơ quan báo chí - truyền thông và các tổ chức chính trị, văn hóa của Áo và Đức

1.1. Làm việc với các trường đại học: Kết nối tri thức và đổi mới đào tạo

Hành trình tại Áo và Đức đã đưa đoàn công tác Học viện đến những trường đại học hàng đầu châu Âu, nơi không chỉ lưu giữ bề dày tri thức mà còn đi đầu trong các phương pháp đào tạo. Các buổi làm việc với Đại học Tổng hợp Vienna, Đại học Goethe Frankfurt và Đại học RheinMain Wiesbaden đã

mang lại cái nhìn toàn diện về vai trò của đào tạo báo chí trong bối cảnh toàn cầu hóa. Tại đây, đoàn không chỉ tiếp thu kiến thức chuyên sâu mà còn tìm hiểu những mô hình đào tạo thực tiễn, mở ra cơ hội để đổi mới chương trình giáo dục tại Việt Nam.

Tại Đại học Tổng hợp Vienna, các bài giảng của các giáo sư đầu ngành đã khẳng định vai trò trung tâm của truyền thông trong sự phát triển xã hội và văn hóa. GS, TS. Folker Hanusch đã dẫn dắt chuyên đề **“Ranh giới của báo chí trong môi trường truyền thông đang thay đổi”**, phân tích sự xói mòn ranh

PGS, TS Nguyễn Thị Trường Giang - Trưởng Đoàn Công tác của Học viện làm việc với Ông Manfred Pentz - Bộ trưởng các vấn đề liên bang và châu Âu của Bang Hessen (Cộng hòa Liên bang Đức)

giới giữa báo chí truyền thống và các dạng truyền thông khác. Ông nhấn mạnh rằng, sự phát triển của truyền thông kỹ thuật số đã khiến việc phân biệt giữa tin tức chính thống và thông tin không chính thống trở nên phức tạp hơn, từ đó yêu cầu báo chí phải thích nghi để duy trì vai trò định hướng dư luận. GS, TS. Tilia Stingl de Vasconcellos mang đến cái nhìn mới về □*Sự đa dạng và khác biệt trong truyền thông*□ sử dụng lý thuyết hệ thống của Luhmann để lý giải cách truyền thông đại chúng không chỉ phân mảnh xã hội mà còn là công cụ gắn kết các cộng đồng qua các quan điểm đa chiều. GS, TS. Marian Adolf đã phân tích sâu sắc về □*Khoa học, kiến thức và khủng hoảng nhận thức*□, nhấn mạnh, trong bối cảnh lan truyền của tin giả và thông tin sai lệch, truyền thông hiện đại cần phải đóng vai trò quan trọng trong việc xây dựng và củng cố niềm tin công chúng, đồng thời chống lại các tác động tiêu cực từ nội dung sai lệch, giạt gân trên các nền tảng xã hội. GS, TS. Jörg Matthes thuyết trình về □*Truyền thông thương hiệu bền vững*□, đặt vấn đề về tác động của □*fẩy xanh*□ (greenwashing) - một hình thức truyền thông gây hiểu nhầm về trách nhiệm môi trường - đến nhận thức của người tiêu dùng, và nhấn mạnh vai trò của báo chí trong việc nâng cao trách nhiệm xã hội của các thương hiệu. Cuối cùng, GS, TS. Thomas A. Bauer - một người bạn lớn của Học viện, đã chia sẻ bài giảng sâu sắc mang tựa đề □*Văn*

hóa xã hội và thay đổi xã hội: Các mô hình diễn giải kiến thức truyền thông□ Bài giảng của ông tập trung vào việc phân tích nền tảng triết học và nhân học của truyền thông, giải thích cách mà truyền thông không chỉ phản ánh mà còn là động lực thúc đẩy sự chuyển đổi xã hội. Ông khẳng định rằng, báo chí và truyền thông là những công cụ quan trọng để định hình nhận thức văn hóa và xây dựng những giá trị bền vững trong cộng đồng.

Đáng chú ý, các trường đại học Đức, như Đại học Goethe Frankfurt và Đại học RheinMain Wiesbaden, đã giới thiệu những mô hình đào tạo kết hợp lý thuyết và thực tiễn mang tính đột phá. Sinh viên tại đây không chỉ học lý thuyết trong giảng đường mà còn thực hành trong những môi trường được thiết kế chuyên nghiệp như studio, xưởng in, và phòng làm ảnh. Mô hình này giúp sinh viên không chỉ nắm bắt kiến thức mà còn rèn luyện kỹ năng cần thiết để đáp ứng nhu cầu của thị trường lao động. Ví dụ, Đại học RheinMain Wiesbaden đã nhấn mạnh vào việc tích hợp công nghệ số và sáng tạo nội dung đa nền tảng, đảm bảo rằng sinh viên tốt nghiệp có thể thích ứng nhanh chóng trong môi trường truyền thông hiện đại.

Những bài học từ các trường đại học Áo và Đức không chỉ dừng lại ở phương pháp đào tạo, mà còn khơi gợi tư duy đổi mới trong cách xây dựng chương trình giảng dạy. Một trong những bài học quan trọng

Các thành viên Đoàn Công tác nhận Chứng nhận kết thúc khóa học của Đại học Tổng hợp Vienna (Áo)

nhất là sự cần thiết của việc kết hợp lý thuyết nền tảng với thực hành chuyên sâu để sinh viên sẵn sàng hơn cho môi trường làm việc thực tế.

Bên cạnh đó, việc tăng cường đào tạo kỹ năng số và sáng tạo nội dung đã trở thành yêu cầu cấp thiết trong bối cảnh chuyển đổi số mạnh mẽ trên toàn cầu. Các trường cũng nhấn mạnh vào trách nhiệm xã hội của báo chí, giúp sinh viên nhận thức sâu sắc hơn về vai trò của mình trong việc truyền tải thông tin chính xác và minh bạch đến công chúng.

Chuyến làm việc với các trường đại học tại Áo và Đức không chỉ mang lại những tri thức mới, mà còn khẳng định tầm quan trọng của việc mở rộng hợp tác quốc tế trong đào tạo báo chí - truyền thông. Các buổi trao đổi đã củng cố mối quan hệ hợp tác lâu dài giữa Học viện và các đối tác quốc tế, đồng thời mở ra nhiều cơ hội để thúc đẩy trao đổi giảng viên, sinh viên và các dự án nghiên cứu chung. Đây cũng là dịp để các giảng viên Học viện có thêm kinh nghiệm, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục, bắt kịp xu hướng toàn cầu và đưa báo chí - truyền thông Việt Nam vươn xa trên bản đồ thế giới.

1.2. Học hỏi từ các cơ quan báo chí và truyền thông: Hiện đại hóa và trách nhiệm xã hội

Các buổi làm việc với các cơ quan báo chí - truyền thông tại Áo và Đức đã mang lại cái nhìn sâu sắc về những xu hướng hiện đại hóa và trách nhiệm xã hội trong bối cảnh truyền thông đang chuyển đổi

mạnh mẽ. Từ Đài truyền hình ORF, Báo Frankfurter Allgemeine Zeitung (FAZ), Đài Phát thanh và Truyền hình Hessen (HR) cho đến Trung tâm Số của Bang Hessen, các tổ chức này không chỉ giới thiệu những mô hình hoạt động đổi mới mà còn nhấn mạnh vai trò của truyền thông trong việc định hình niềm tin xã hội và thúc đẩy sự minh bạch.

Tại Áo, Đài truyền hình quốc gia ORF được coi là hình mẫu về tổ chức và quản trị báo chí công. ORF không chỉ giữ vai trò quan trọng trong việc cung cấp thông tin chính thống, mà còn dẫn đầu trong việc sử dụng nền tảng số để tiếp cận công chúng. Mô hình hoạt động của ORF dựa trên tài chính tự chủ từ nguồn thu phí truyền hình, giúp Đài duy trì sự độc lập và tập trung vào chất lượng nội dung. Điều này nhấn mạnh nguyên tắc quan trọng: sự độc lập tài chính là một trong những yếu tố cốt lõi để bảo vệ tính khách quan và trung thực trong báo chí.

Trong cuộc gặp gỡ với Tổng biên tập của Tạp chí Falter, đoàn công tác đã được giới thiệu về tầm nhìn và sứ mệnh của một trong những cơ quan báo chí có khuynh hướng độc lập nổi bật nhất tại Áo. Falter nổi tiếng với những bài viết điều tra chuyên sâu, đi thẳng vào các vấn đề nhạy cảm và bảo vệ giá trị cốt lõi của báo chí. Tổng biên tập chia sẻ rằng trong bối cảnh áp lực từ các nhóm lợi ích và sự phát triển của mạng xã hội, báo chí phải kiên định với

mục tiêu cung cấp thông tin chính xác và mang lại giá trị cho xã hội. Falter đã đặt ra tiêu chuẩn cao về đạo đức báo chí, từ việc kiểm chứng nguồn tin đến cách trình bày nội dung một cách trung thực, khách quan. Bài học lớn nhất rút ra từ Falter là sự cần thiết của lòng can đảm và trách nhiệm xã hội trong việc giữ vững vai trò của báo chí như một "người gác cổng" của thông tin.

Tại Đức, Báo Frankfurter Allgemeine Zeitung (FAZ) đã để lại ấn tượng sâu sắc về chiến lược chuyên đổi số và cách ứng dụng công nghệ trong sản xuất nội dung. FAZ đã sử dụng trí tuệ nhân tạo (AI) để tối ưu hóa quy trình biên tập, từ phân tích dữ liệu người đọc đến cá nhân hóa nội dung. Tuy nhiên, điều đặc biệt là FAZ luôn giữ vững nguyên tắc cốt lõi của báo chí chính thống, coi công nghệ chỉ là công cụ hỗ trợ chứ không thể thay thế con người trong việc đánh giá đạo đức và giá trị xã hội. FAZ cũng đưa ra các giải pháp nhằm cân bằng giữa tính thương mại và trách nhiệm xã hội, nhấn mạnh vai trò của báo chí trong việc bảo vệ quyền lợi công chúng và đấu tranh chống lại thông tin sai lệch.

Đài Phát thanh và Truyền hình Hessen (HR) là một ví dụ tiêu biểu về sự đổi mới trong truyền thông công cộng. Với các kênh phát sóng đa dạng và nền tảng số mạnh mẽ, HR đã tối ưu hóa khả năng tiếp cận công chúng trong bối cảnh cạnh tranh gay gắt với mạng xã hội. HR không chỉ sản xuất nội dung chất lượng mà còn tập trung vào việc kiểm chứng thông tin, đảm bảo độ tin cậy và tính minh bạch. Đài cũng xây dựng các chiến lược dài hạn nhằm bảo vệ giá trị báo chí công cộng trong kỷ nguyên số, nhấn mạnh tầm quan trọng của truyền thông trong việc củng cố niềm tin xã hội.

Một điểm nhấn quan trọng khác là cuộc làm việc với Trung tâm Số của Bang Hessen, nơi dẫn đầu trong việc phát triển các giải pháp số hóa tích hợp cho truyền thông và quản lý thông tin công. Trung tâm đã trình bày những dự án số hóa đột phá, bao gồm hệ thống quản lý thông tin công cộng tập trung và nền tảng dữ liệu mở để hỗ trợ minh bạch hóa thông tin. Các dự án này không chỉ cải thiện hiệu quả trong quản lý dữ liệu mà còn tăng cường sự tham gia của công chúng vào quá trình giám sát và

phản hồi thông tin. Đặc biệt, Trung tâm Số nhấn mạnh vai trò của dữ liệu lớn (big data) và trí tuệ nhân tạo trong việc phân tích xu hướng thông tin và tối ưu hóa cách thức truyền tải thông điệp đến các nhóm công chúng khác nhau.

Những bài học từ các cơ quan báo chí và truyền thông tại Áo và Đức không chỉ nằm ở công nghệ hay mô hình tài chính, mà còn là sự kết hợp giữa trách nhiệm xã hội và sứ mệnh truyền thông trong việc bảo vệ các giá trị dân chủ. Điều này đặt ra yêu cầu cho báo chí Việt Nam: cần không ngừng nâng cao chất lượng nội dung, xây dựng hệ sinh thái truyền thông số, phải tập trung vào việc tăng cường tính minh bạch, trách nhiệm xã hội và tính khách quan để đáp ứng nhu cầu, luôn giữ vững niềm tin của công chúng.

1.3. Làm việc với các tổ chức chính trị và văn hóa: Mở rộng tầm nhìn về quản trị và văn hóa

Các buổi làm việc với các tổ chức chính trị và văn hóa tại Áo và Đức đã mở ra cơ hội tiếp cận sâu sắc về hệ thống quản trị tiên tiến và vai trò của văn hóa trong việc gắn kết xã hội. Những cuộc trao đổi với Văn phòng Thủ tướng Áo, Quốc hội Bang Hessen, Người phát ngôn của Thủ hiến Bang Hessen, và các tổ chức văn hóa không chỉ mang lại cái nhìn toàn diện về quản trị hiệu quả, mà còn nhấn mạnh cách truyền thông hỗ trợ xây dựng lòng tin và thúc đẩy sự đồng thuận xã hội.

Tại Văn phòng Thủ tướng Áo, chiến lược minh bạch hóa thông tin được nhấn mạnh như một yếu tố cốt lõi để tăng cường sự tin tưởng từ công chúng. Các công cụ truyền thông hiện đại được sử dụng để công khai hóa các quyết định chính sách, đồng thời tạo điều kiện thuận lợi cho các diễn đàn đối thoại, nơi ý kiến người dân được lắng nghe và phản hồi. Truyền thông ở đây không chỉ là công cụ lan tỏa thông tin, mà còn là phương tiện thiết yếu để kết nối chính quyền với xã hội.

Ở Bang Hessen, cuộc làm việc với Người phát ngôn của Thủ hiến Bang đã làm sáng tỏ vai trò của truyền thông chính trị trong việc đảm bảo tính minh bạch và kịp thời của thông tin. Chiến lược truyền thông đa kênh được thiết kế nhằm đáp ứng nhu cầu thông tin đa dạng của mọi nhóm đối tượng, từ cư

dân địa phương đến cộng đồng doanh nghiệp. Việc tích cực sử dụng các nền tảng kỹ thuật số không chỉ giúp phổ biến chính sách một cách nhanh chóng, mà còn tạo ra các kênh đối thoại trực tiếp với người dân, thúc đẩy sự tham gia và xây dựng niềm tin xã hội.

Tại Quốc hội Bang Hessen, cơ chế quản trị minh bạch và trách nhiệm giải trình được đề cao như những nguyên tắc vận hành cốt lõi. Các kênh truyền thông đóng vai trò không chỉ trong việc phổ biến chính sách mà còn giám sát việc thực thi, qua đó tạo ra sự gắn kết chặt chẽ giữa chính quyền và người dân. Đây là một minh chứng rõ ràng về sự thành công trong việc kết hợp giữa quản trị và truyền thông nhằm xây dựng niềm tin và thúc đẩy sự đồng thuận xã hội.

Bên cạnh các vấn đề quản trị, vai trò của văn hóa cũng được nhấn mạnh như một yếu tố nền tảng trong việc xây dựng bản sắc xã hội. Các tổ chức văn hóa tại Áo và Đức không chỉ bảo tồn giá trị truyền thống thông qua giáo dục và truyền thông, mà còn thúc đẩy các sự kiện cộng đồng nhằm tăng cường sự gắn kết giữa các nhóm xã hội. Ở Đức, các chiến dịch truyền thông văn hóa còn lồng ghép khéo léo yếu tố bản địa để khuyến khích sự đa dạng và hiểu biết lẫn nhau giữa các cộng đồng đa văn hóa.

Những bài học từ các tổ chức chính trị và văn hóa tại Áo và Đức đã làm sáng tỏ cách truyền thông có thể trở thành công cụ hỗ trợ mạnh mẽ cho quản trị và phát triển xã hội. Minh bạch, trách nhiệm và gắn kết là những nguyên tắc cốt lõi cần được áp dụng để thúc đẩy cải cách quản trị công tại Việt Nam. Đồng thời, việc kết hợp văn hóa và truyền thông không chỉ bảo tồn giá trị truyền thống mà còn thúc đẩy sự đồng thuận và phát triển toàn diện trong xã hội hiện đại.

2. Những bài học thu nhận và gợi mở cho Việt Nam

2.1. Đổi mới chương trình đào tạo và nghiên cứu để đào tạo và phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao trong báo chí - truyền thông

Đổi mới trong đào tạo và nghiên cứu là chìa khóa để nâng cao chất lượng nguồn nhân lực tốt trong báo chí - truyền thông, đồng thời đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của môi trường truyền thông toàn cầu. Sự

kết hợp giữa lý thuyết và thực hành, cùng việc tích hợp công nghệ hiện đại, không chỉ tạo nên các chương trình đào tạo hiệu quả mà còn mở ra cơ hội để báo chí - truyền thông Việt Nam khẳng định trên trường quốc tế.

Một trong những điểm nhấn quan trọng là việc tích hợp công nghệ số vào giáo trình giảng dạy. Các trường đại học tại Áo và Đức, như Đại học Tổng hợp Vienna và Đại học RheinMain Wiesbaden, đã thiết lập các xưởng sản xuất nội dung đa phương tiện, nơi sinh viên được tiếp cận với quy trình làm báo chuyên nghiệp từ thu thập tin tức đến xử lý và xuất bản. Những phòng studio hiện đại, các khóa học tập trung vào kỹ năng số hóa và sáng tạo nội dung đa nền tảng không chỉ giúp sinh viên rèn luyện kỹ năng thực tế, mà còn chuẩn bị cho họ sẵn sàng làm việc trong một ngành công nghiệp truyền thông đang chuyển mình nhanh chóng. Đây cũng là mô hình mà nhiều cơ sở đào tạo báo chí tại Việt Nam, như Học viện Báo chí và Tuyên truyền đang áp dụng để tăng cường tính thực tiễn trong đào tạo.

Bên cạnh đó, đổi mới đào tạo cần tập trung vào các kỹ năng mềm như tư duy phản biện, phân tích dữ liệu và trách nhiệm xã hội. Những bài giảng tại Đại học Goethe Frankfurt nhấn mạnh rằng sinh viên báo chí không chỉ cần thành thạo các công cụ công nghệ, mà còn phải hiểu sâu sắc về bối cảnh xã hội, chính trị và văn hóa để đảm bảo sự chính xác và đạo đức trong mỗi tác phẩm báo chí. Việc đào tạo sinh viên tư duy phê phán và khả năng đánh giá thông tin trong thời đại bùng nổ tin giả cũng là một yếu tố quan trọng.

Mặt khác, nghiên cứu báo chí cần được nâng tầm để hỗ trợ đổi mới đào tạo. Những buổi làm việc tại các cơ sở báo chí và trường đại học tại Áo và Đức đã khẳng định tầm quan trọng của việc kết hợp nghiên cứu lý thuyết với ứng dụng thực tiễn. Các đề tài nghiên cứu không chỉ giới hạn trong việc phân tích vai trò của báo chí, mà còn phải khám phá cách báo chí phản ứng và thích nghi với các xu hướng công nghệ, xã hội và kinh tế mới. Điều này đòi hỏi sự hợp tác chặt chẽ giữa các cơ sở đào tạo báo chí tại Việt Nam với các đối tác quốc tế để thực hiện các nghiên cứu liên ngành, từ đó thúc đẩy sự đổi mới và

cập nhật liên tục trong chương trình đào tạo.

2.2. Phát triển hệ sinh thái truyền thông số trong bối cảnh tăng cường chuyển đổi số báo chí - truyền thông

Chuyển đổi số đã trở thành xu hướng tất yếu, không chỉ giúp báo chí - truyền thông tối ưu hóa quy trình sản xuất nội dung mà còn cải thiện hiệu quả tiếp cận khán giả. Các mô hình tại Áo và Đức, như Đài truyền hình ORF hay Báo Frankfurter Allgemeine Zeitung (FAZ), đã minh chứng rằng việc ứng dụng công nghệ số có thể nâng cao chất lượng nội dung và đáp ứng nhu cầu ngày càng đa dạng của công chúng.

Trong bối cảnh chuyển đổi số toàn cầu, việc phát triển hệ sinh thái truyền thông số không chỉ là xu hướng tất yếu mà còn là yêu cầu cấp thiết để báo chí - truyền thông Việt Nam thích ứng và vươn xa. Những bài học từ các cơ quan báo chí và tổ chức truyền thông tại Áo và Đức đã nhấn mạnh rằng, một hệ sinh thái truyền thông số hiệu quả phải gắn liền với sự kết hợp giữa công nghệ hiện đại, nội dung chất lượng và tính minh bạch trong truyền tải thông tin.

Một trong những điểm sáng là việc ứng dụng công nghệ số để nâng cao hiệu quả sản xuất nội dung và tối ưu hóa tương tác với công chúng. Các cơ quan như Báo Frankfurter Allgemeine Zeitung (FAZ) và Đài Phát thanh và Truyền hình Hessen (HR) đã tiên phong trong việc sử dụng trí tuệ nhân tạo (AI) và dữ liệu lớn (big data) để cá nhân hóa nội dung, từ đó tăng cường khả năng tiếp cận và giữ chân độc giả. Những công nghệ này không chỉ giúp tối ưu hóa quy trình biên tập mà còn hỗ trợ phân tích sâu hơn về nhu cầu và hành vi của người dùng, tạo tiền đề để các sản phẩm truyền thông đáp ứng sát sao hơn với mong đợi của công chúng.

Bên cạnh công nghệ, việc xây dựng nội dung đa nền tảng cũng được đặc biệt chú trọng. Đài truyền hình quốc gia ORF và HR đã phát triển mạnh mẽ các kênh truyền thông trên nền tảng số, từ ứng dụng di động đến mạng xã hội, nhằm tiếp cận khán giả mọi lúc, mọi nơi. Mô hình này không chỉ mở rộng phạm vi ảnh hưởng của các cơ quan báo chí mà còn giúp thích nghi với thói quen tiêu thụ thông tin ngày

càng đa dạng của công chúng. Đây là bài học quý giá cho truyền thông Việt Nam trong việc xây dựng các chiến lược phát triển nội dung đa phương tiện, đảm bảo tính linh hoạt và sáng tạo trong cách tiếp cận người dùng.

Ngoài ra, trách nhiệm xã hội và tính minh bạch vẫn là những nguyên tắc cốt lõi của một hệ sinh thái truyền thông số lành mạnh. Những bài học từ Trung tâm Số của Bang Hessen cho thấy rằng, công nghệ dù hiện đại đến đâu cũng cần được vận hành trên nền tảng minh bạch và trách nhiệm. Việc mở rộng dữ liệu công khai, triển khai nền tảng thông tin công cộng, và sử dụng các công cụ giám sát số không chỉ giúp tăng cường niềm tin của công chúng mà còn thúc đẩy sự tham gia tích cực của người dân vào các vấn đề xã hội.

Phát triển hệ sinh thái truyền thông số cũng đòi hỏi sự đầu tư vào con người và cơ sở hạ tầng. Các tổ chức tại Áo và Đức đều nhấn mạnh rằng, bên cạnh việc hiện đại hóa công nghệ, việc nâng cao năng lực đội ngũ nhà báo và kỹ thuật viên cũng quan trọng không kém. Những khóa đào tạo kỹ năng số, quản trị truyền thông đa nền tảng và xử lý dữ liệu lớn không chỉ giúp nguồn nhân lực thích nghi với các công nghệ mới mà còn đảm bảo chất lượng nội dung và tính chuyên nghiệp của hệ sinh thái truyền thông.

2.3. Nâng cao vai trò của văn hóa và truyền thông trong gắn kết xã hội, xây dựng và củng cố niềm tin công chúng

Trong thời đại toàn cầu hóa và sự bùng nổ thông tin, văn hóa và truyền thông không chỉ là công cụ lan tỏa giá trị mà còn đóng vai trò nền tảng trong việc xây dựng sự gắn kết xã hội. Những bài học rút ra từ các tổ chức văn hóa và truyền thông tại Áo và Đức đã nhấn mạnh tầm quan trọng của việc kết hợp văn hóa và truyền thông như một chiến lược để thúc đẩy sự hiểu biết, đồng thuận và phát triển bền vững trong cộng đồng.

Một trong những bài học quan trọng là cách các tổ chức văn hóa tại Đức khéo léo tích hợp giá trị bản sắc địa phương vào các chiến dịch truyền thông. Từ các sự kiện văn hóa cộng đồng đến các chương trình truyền hình mang đậm tính giáo dục, văn hóa được

sử dụng như một cầu nối để tăng cường sự đoàn kết trong xã hội đa dạng. Đặc biệt, việc lồng ghép các yếu tố văn hóa trong các nội dung truyền thông không chỉ bảo tồn giá trị truyền thống mà còn khơi dậy sự tự hào và ý thức trách nhiệm của mỗi cá nhân đối với cộng đồng.

Bên cạnh đó, vai trò của truyền thông trong việc thúc đẩy sự minh bạch và trách nhiệm xã hội cũng được nhấn mạnh tại Áo. Đài truyền hình ORF không chỉ đảm nhận chức năng truyền tải thông tin mà còn tổ chức các diễn đàn, chương trình đối thoại để lắng nghe và kết nối các quan điểm khác nhau trong xã hội. Những hoạt động này không chỉ củng cố lòng tin của công chúng mà còn tạo cơ hội để mọi người tham gia tích cực vào các vấn đề chung, từ đó xây dựng một cộng đồng vững mạnh dựa trên sự thấu hiểu và hợp tác.

Sự hợp tác chặt chẽ giữa các tổ chức văn hóa và các cơ quan truyền thông tại Bang Hessen, Đức không chỉ giúp gắn kết các nhóm cộng đồng đa dạng mà còn tạo điều kiện để mỗi cá nhân được tiếp cận với các giá trị văn hóa, lịch sử và di sản một cách toàn diện. Đây là bài học quý giá cho Việt Nam trong việc phát huy vai trò của truyền thông và văn hóa trong việc giải quyết các vấn đề xã hội như bất bình đẳng, sự phân mảnh trong cộng đồng và khủng hoảng niềm tin.

Tại Việt Nam, văn hóa và truyền thông trở thành những công cụ mạnh mẽ để xây dựng một xã hội hài hòa và tiến bộ. Truyền thông không chỉ đơn thuần là phương tiện cung cấp thông tin, mà còn là cầu nối để lan tỏa giá trị văn hóa và tạo sự gắn kết trong cộng đồng. Việc phát triển các chương trình truyền thông văn hóa đa dạng, từ các sự kiện trực tiếp đến nội dung số hóa, có thể giúp khơi dậy niềm tự hào dân tộc và thúc đẩy sự đoàn kết trong bối cảnh xã hội ngày càng đa dạng.

Việc kết hợp văn hóa và truyền thông cần được thực hiện một cách chiến lược và sáng tạo. Các chương trình truyền thông văn hóa không chỉ tập trung vào việc bảo tồn di sản, mà còn cần mang tính giáo dục và hướng đến việc giải quyết các vấn đề xã hội. Đây chính là hướng đi để báo chí - truyền thông Việt Nam không chỉ đáp ứng nhu cầu thông tin, duy

trì niềm tin của công chúng mà còn góp phần xây dựng một xã hội gắn kết, dựa trên các giá trị văn hóa và tinh thần đoàn kết.

3. Kết luận

Trong bối cảnh toàn cầu hóa và sự chuyển đổi mạnh mẽ của công nghệ, báo chí - truyền thông đang đứng trước những cơ hội và thách thức chưa từng có. Đổi mới và hội nhập không chỉ là yêu cầu mà còn là chiến lược sống còn để ngành báo chí - truyền thông Việt Nam khẳng định vai trò của mình trong xã hội và trên trường quốc tế. Điều này đòi hỏi không chỉ sự đổi mới trong đào tạo và nghiên cứu mà còn cần tầm nhìn dài hạn để xây dựng một hệ sinh thái báo chí - truyền thông hiện đại, gắn kết với trách nhiệm xã hội và các giá trị văn hóa bền vững.

Học viện Báo chí và Tuyên truyền, với vị thế tiên phong trong đào tạo báo chí - truyền thông tại Việt Nam, cần tiếp tục dẫn đầu trong việc xây dựng những chương trình đào tạo kết hợp chặt chẽ giữa lý thuyết và thực tiễn, đồng thời tích hợp các xu hướng công nghệ hiện đại như trí tuệ nhân tạo và dữ liệu lớn. Việc thúc đẩy các nghiên cứu liên ngành, mở rộng hợp tác quốc tế, và đào tạo thế hệ phóng viên, nhà báo có trách nhiệm xã hội sẽ là những yếu tố quyết định để đáp ứng yêu cầu của thời đại.

Báo chí - truyền thông không chỉ là một lĩnh vực chuyên môn mà còn là một công cụ quan trọng trong việc định hình nhận thức xã hội, bảo vệ các giá trị dân chủ, và thúc đẩy sự phát triển bền vững. Một hệ sinh thái báo chí hiệu quả không chỉ cần công nghệ hiện đại mà còn phải đặt đạo đức nghề nghiệp, tính minh bạch và trách nhiệm xã hội làm nền tảng. Trong đó, vai trò của văn hóa và truyền thông trong việc gắn kết cộng đồng cần được phát huy để giải quyết các vấn đề xã hội, xây dựng sự đồng thuận và thúc đẩy phát triển toàn diện.

Hướng tới tương lai, nền báo chí - truyền thông Việt Nam cần một tầm nhìn chiến lược: hiện đại hóa nhưng không đánh mất bản sắc; phát triển công nghệ nhưng luôn đặt giá trị con người ở trung tâm. Đây là con đường để báo chí không chỉ cung cấp thông tin mà còn trở thành lực lượng tiên phong trong việc kiến tạo niềm tin, gắn kết xã hội và định hình các giá trị văn hóa trong kỷ nguyên toàn cầu hóa./